

בראשית כה תולדות

אללהיל לא מתך כי-שלמה בנה מלך אחורי והוא ישב על-כסאי: (יח) ועתה הנה אדני מלך ועתה אדני הפלך לא יקעתה: (יט) נזבח שור וMRI-אצאנן לרבל ויקרא לכל-בנוי הפלך ולא ביהר הכהן וליאב שער הארץ ולשלמה עבדך לא קרא: (כ) ואתה אדני הפלך עיני כל-ישראל עלייך להגיד להם מי ישב על-כסא אדני-הפלך אחורי: (כא) וזהו שכוב אדני-הפלך עם-אבותיו והייתי אני ובני שלמה חטאים: (כב) ונהנה עוזנה מדברת עם-הפלך וגנתנו הנביא בא: (כב) וגינו לפלך לא אמר הנה גנתנו הנביא ובוא לפניו הפלך וישתחוו לפלך על-אפיקו ארץ: (כד) ויאמר גנתן אדני הפלך אתה אמרתך אדני-הו ימלך אחורי והוא ישב על-כסאי: (כה) כי ייד הום נזבח שור וMRI-אצאנן לרבל ויקרא לכל-בנוי הפלך ולשרי הארץ ולא ביהר הכהן והנום אכלים ושתים לפניו ויאמרו יחי הפלך אדני-הו: (כו) ולי אנני-עבדך ולא צדך הכהן ובנינו ובניהם בזיהו-יעד וילשלמה עבדך לא קרא: (כז) אם מאת אדני הפלך נהיה הדבר הזה ולא הוציא עבדך מי ישב על-כסא אדני-הפלך אחורי: ס (כח) וילען הפלך דוד ויאמר קרא-ולי לכת-שבע ותבא לפניו הפלך ותעמד לפניו הפלך: (כט) וישבע הפלך ויאמר חיה-לה אשר-פדה אה-גנשוי מכל-צירה: (לו) כי באשר נשבעת לך ביהוה אלתי ישראל לא אמר כי-שלמה בנה מלך אחורי והוא ישב על-כסא תחתך כי בן אעשה היום הזה: (לא) ותקד בת-שבע אפים ארץ ותשתחוו לפlein ותאמך יחי אדני הפלך דוד לעלם:

בראשית כה תולדות

אונקלוס

(יט) וายין תולדת יצחק בר אברהם יט ואלה תולדת יצחק בן-אברהם אברהם אולדית ית יצחק: (כ) ויהי אברהם אולדית ית יצחק:

רש"

שרה טלי כמו שנים שטה עם הילאס ולמה נמעלה טימנו, מטה קדושים כוון קום, נל קלטת פניו כל ימך דומה למלכת וסעדו בכל הילאס הוליד מה ימך. והוא שכם כלן ימך בן הילאס (^{איה}), טלי עדות יט הילאס קולד מה ימך: (ז)

מקורי ריש'

בין אב לבן, והפרש בינהם הוקנה לכך נאמר ואברהם זkan ולכך כתיב אברהם הוליד את יצחק. וכן ע"ש שם (ס"א): בא וראה מה שהלום. שבשעה שנחטلت השורה מיד פרעה ליד אברהם ונעהברה ביצחק, היו אומות העולם אומרים הלבן מה שנה يولדי, אלא היא מעוברת מאביבל או מפרעה, והיתה חזד לבבו של אברהם על אלו הדברים. מה עשה הקב"ה, אמר למלך הממונה על יצירת הוליד, עשה כל אكونין שלו כדמות אביו, כדי שייעידו הכל שהו בנו של אברהם. מנין, מהה שקרו בענן אלה תולדות יצחק בן אברהם. ממשמע שהוא אומר יצחק בן אברהם, אני יודע שאברהם הוליד את יצחק, ומה תיל אברהם הוליד את יצחק, שבל הרואה אברהם היה אומר בודאי שאברהם הוליד את יצחק, מהה שהו קלסתור פניהם דומין זה לזה. לכן נאמר אברהם הוליד את יצחק.

א. ע"י מודרש תנומה (תולדות ס"ז): אברהם הוליד את יצחק, א"ר יצחק אין לך דור שאין בו לצנין וכור וירב באביביל רקחתה לו לאשו, ולאחר שהובאה פירוש דוד ממנה שלשה חדשים כדי לידע אם היה מעוברת מן נבל ואם לאו, לאחר ג' חדשים בא עליה ונעהברה הימנו, והוא לצנין הדור מליצים ואומרם מן נבל היה מעוברת. מה עשה הקדוש ברוך הוא, צוה המלך הממונה על יצירת הוליד ועל צורתו ואמר לו לך וצר אותו בדמות דוד אביו כדי שעמדו הכל שדור הוא אביו, מנין שכן כתיב (שמואל ב ג) וכי בכוורו אמן לACHINEם היורעאלית ומשנהו כלב לאביביל אשת נבל הכרמל מה תלמוד לומר כלב שהיה כלב הרואה אמר דוד אביו של זה, וכן אברהם היה דומה ליצחק, ולא היו מכירין הבירות בין אב לבן עד שבקש אברהם ואמר רבש"ע הפרש

בראשית כה תולדות

אונקלוס

יצחק בר ארבעין שני ב' בתויאל הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי לו לאשה: כא ויעתר יצחק ליה לה נכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו יהוה ותהר רבקה אשתו: כב ויתרצחו הבנים בקרבה ואחותה: (כב) ונתקון בניה במעהה ואחותה: (כב) והתקין בניה במעהה ג. והתפלל. ח. לפני ט. וקיבלה תפלתו.

יצחק בן ארבעים שנה בקחתו אתרבקה בת בתויאל הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי לו לאשה: כא ויעתר יצחק ליה לה נכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו יהוה ותהר רבקה אשתו: כב ויתרצחו הבנים בקרבה

רש"

הרגה וכפער במתלה: ויעתר לו - נמפל וنمפיק וنمפה נ. וומורל מי, כל דין עמל דין ספירה ולציו טו, וכן עטער ענן קקנלה (ימולא ט' יט) מלכית עלית בענן, וכן וגעפרתס עלי צרייכס (פס ט' יט), וכן געפרות בשייקום טונג (מעל ט' יט) לומות למולות ונסס למשת, מהקילר"ה צלען: לנכח אשתו - זה עומד צוים וו ומפלן וו עומלת צוים וו ומפלן: ויעתר לו - לו ולט נא, דין דומס מפלט לדיק דין לדיק למפלט לדיק דין רצען, לפיקן לו ולט נא: (כב) ויתרצחו - על כלך קמיה קוא וומורל לרצני, שמתס מה סייל לריאה וו וכמג לחס אין נמה וו הני. לזומינו לרצונו דין ריא, כשתיטה עוגלה על פמי תורה כל כס ועצל יעכץ רץ ומפלכם נלהט. דבר מל, על פמי עזולות ורס עטו מפלכם נלהט. דבר מל, ממרוגיס וו עס וו מליגיס נמלת צני עולם:

מקורי רש"

ה. עי' יבמות (סיד ע"א): אמר רבי יצחק, יצחק אבינו עkor היה, שנאמר וייתר יצחק לה' לנכח אשתו, על אשתו לא נאמר, אלא לנוכת. מלמד שניהם עקרים היו. אה' וייתר לו, וייתר להם מביע ליה, לפי שאינו דומה לתפלת צדיק בן צדיק לתפלת צדיק בן רשות. ו. עי' בראשית רבבה (פרשה טג ס"י): ויתרוצחו הבנים בקרבה. ר' יוחנן ור' ל. ר' אמר, וזה רץ להרוג את זה, וזה רץ להרוג את זה. ר' אל, וזה מתיר ציוויל זה. ר' בר ברכיה בשם רבבי לוי, שלא אמר משכיא מעוי אמו נודוגול, אלא עד שהוא במעי אמו זירתה מתווה ל渴בליה. הה"ד (תהלים נח) זورو רשעים מרחם. ויתרוצחו הבנים בקרבה, בשעה שהיתה עוגלה על בית כנסיות ובתי מדרשות, יעקב אופרכס לצאת. הה"ד (ירמיה א) בטוט אצרך בבטן ידעתך, ובשעה שהיתה עוגלה על בית עבודות כוכבים עשו רץ וופרכס לצאת. הה"ד, זورو רשעים מרחם. ז. עי' יליקוט שמעוני הורה (רמז ק'): ויתרוצחו הבנים בקרבה, שהיה חולקין בשבי העוזר' והועוזר'. ב. באותו שעה רצאה סמאל להרוג יעקב במעי אמו אלא שעמד מכאל כנגדו באותו שעה עד מיכאל וצחה לשורוף לסמאל עד שהושיב הקדרוש ברוך הוא בת דינים בינהן.

(כ) בן ארבעים שנה - סカリ כתנו הנלאס מארם מזמין נמצער סנוולס רבקה, וימתק כס' דין ל"ז טנא סカリ זו צפרק ממה שרף, ומאנולד ימתק עד העקידה סממה שרף ל"ז טנא, כי גם ל' קימה סנוולס ימתק וגם קכ"ז כסממה, טנולמל (עלט ט' יט) ויזקיו קייל צלט וגו', כדי לנמק דין טנא, וג' צפרק נולדה רבקה, סממן לה עד סמלה למליס לטילה ג' טניס ונטלה: ב' בת בתויאל מפדן ארם אחות לבן - וכי עליין לה נכמץ טפיו גם צמוחן ותמות דין וטנום רטע אלם, היל נאגיד צחה, טסימה גם לטע וטנום רטע ומיקומה מהאי לטע ולט למדת ממעשיס: מפדן ארם - על טס צטני הילס סי, הילס נסלים ווילס נזגה, קולה הומו פן. דין נסן נסן צקל (אמולא ט' יט) מרגוס פן פולין. ויט פומליין פן הילס כמו אטלס מלס (וואש ט' יט), טנאן יטמעלן קולין נסדה פן: (כא) ויעתר -

ב. עי' סדר עולם רבה פרק א: ומן המבול ועד שנולד יצחק ש"ב שנה, זה פרטן, אלה תולדות שם שם בן מאת שנה וילוד את ארפכשד שנתמים אחר המבול (בראשית יא), ארפכשד לה' שלח ל', עבר ל"ד, פלג ל', רעו ל"ב, שרגו ל', נחר כ"ט, תרח ע', ואברם בן מאת שנה בהחולד לו את יצחק בן (שם כא ח), אבינו יצחק היה כשבעך על המובחן ל"ז שנה, ויגר אברם בארץ פלשתיים ימים רבים (שם כא לד). הימים הללו מ羅בים על חבורן שהיו עשרים וחמש שנה, והללו שעירים וSSH שנה, בו בפרק נולדה רבקה. נמצא, אבינו יצחק נשא את רבקה בת ג' שנה. ג. עי' בראשית רבבה (פרשה טג ס"י ד): כושונה בין החותמים, ר' יצחק פרה קרייה ברבקה שנאמר ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה בת בתויאל הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי וגו'. אם ללמד שהיא מפדן ארם, מה תיל' אחות לבן הארמי, אלא אביה היה רמא, אחיה היה רמאי ואנש מקומה רמאיין, והצדקה זאת יצאה מביניהם. למה היא דומה, כושונה בין החותמים. ד. עי' שם (ס"י): לנכח אשתו, מלמד שהיא יצחק שטוח כאן והיא שטוחה כאן. ואומר, רבש"ע כל בנים שאתה נתן לי יהיו מן הצדקה הזה. אף היא אמרה כן, כל בנים שאתה עתיד ליתן לי, יהיו מן הצדקה הזה.

אונקלוס

(ל) ואמיר עשו ליעקב אטעימני בעין מן סמוקא סמוקא קידין אמי משלחי אנא על בן קרא שמי אדום: (לא) ואמיר יעקב מירה ביום את-בכרתך דילחין' היה בכרותך ל' (לב) ואמיר יעקב עשו הא אנא אויל למימה ולמה דן לי בכרותא: (לו) ואמיר יעקב קיים ל' ביום דלהון וקאים ליה וגבין היה בכרותה ליעקב: (לו) ויעקב ישב לעשו לחים ותבשיל דטלופחין ואכל ושת וקם ואזל ושת עשו יארUA בר מבניא קרא מאה דבורה ביוםי אברם ואזל יצחק לנוח אבימלך מלכא דפלשטי לדור: (ב) ואתגלי ליה כי ואמר לא תיחות למקרים שרי בארUA דאימר לנו: היה עתה. יט. ברו.

רש"י

גמלה, מג' ועד ז' מטה ותנו טול וכוי גרט"י (טן):
(לא) מברה ביום - כמנומו, כיוס דילאן, כיוס כסות
כלול כן מכול לי מכירס צבולה: בברתך - נפי^ת
שגעודה גבירות, מהר יעקב הין רצע וסכלת פיח גבירות, אלה יאה כל עם
ציקרי לסקדות צורן טומ"ץ: (לב) הנה אנכי הולך
חומות - (מןודלת וסכלת פיח גבירות, אלה יאה כל עם
טעודה גבירות לי צנע לי יטול מומה. ועת), מהר עמו
מש טיצה כל עזודה זו, מהר לו כמא מזארות ווענדין
ומימות תלזין זה, קלחת שאנינו (סלאין כ"ג ע"ג) הין כן
שנימימה טמיין פולען רעה, מהר חי סולך למות על
ילך להס קמן מה פpn לי נס: (לו) ויבז עשו - סעד
הכמאות על רקע צבואה עצומתו של מקוטל: (כו) (ב)
תרד מצירומה - סquia לדעת לדרת למalias
רש"

מקורי רש"

חדר מחמים. כה. עי' בבא בתרא (טז ע"ב): ואיתו היום נפטר
אברהם אבינו, ועשה יעקב אבינו חביש של עדשים לנחמת את יצחק
אבינו. ומ"ש של עדשים, אמריו במערבא משמעה דרבבה בר מרוי, מה
עדשה זו אין לה מה, אף אבל אין לו מה. דבר אחר, מה עדשה זו
מגולגלת, אף אבילות מגולגלת ומהורתה על בא הארץ. מי בינייהו,
איכא בגיןיהו לנחומי בבייע. כת. עי' בראשית רבבה (פרשה סג סי'
יג): ויאמר השבעה לי, מה ראה אבינו יעקב שננתנו נפשו על הבכורה,
ותנין עד שלא הוקם המשכן היו הכותות מותורת ועובדת בכוריהם,
משהווקם המשכן נאסרו הכותות ועובדת בכוהנים אמר יהי רשות זה
עומד ומרקיב לפיכך נתן נפשו על הבכורה. ל. עי' ב"ב (טז ע"ב):

(ל) הלויטני - הפטם פי וצפון הרכבת למוכו, כמו
שאנינו (צמ' קה ע"ב) אין מוצקין מה הגם הצל מלעיטין
חותמי: מן האדם האדם - עדשים לדומו, ותו
שיוס מת הרכבת צלול ילה מה עטו צן צנו יול
למלכות רעה, ווינז זיפת טוגה שטאצטיו קקדוט צורן
שוו, לפיקן קבל קקדוט צורן קו' ק' טניס מסנותוי,
טילחן מי ק"פ צנסה וויס קע"ס צנסה. וגיטל יעקב
עדשים לסקמות מה קהילען. ולמה עדשים, סלומות גנגלא,
טההצלה גנגלה חמוץ צנולס. (ועוד, מיס עדשים אין נאס
פה קר קהילען לו פה, טולקו לדכלי, ולפיקן קמוניג לטכילות
הה קהילען נאלכלו צויס טאס עגளיס ווין נאס פה, קר
הכל אין לו פה, דלהמןין גמועד קנן וכ' ע"ג), קבלן כל צלפה
יmiss קלהטוניים היין מטיז צלוס לכל חדס וכל צנן טולו

כו. עי' שם: ויאמר עשו הלויטני נא מן האדים. א"ר זעירא, פער פיו
אויתו הרשע כगמל, אייל, אנה פפח פומי, ואית תהא משתדר ואויל.
כהדא דתניין, אין אויבן את הגם ולא דורסן אבל מלעיטין.
כו. עי' שם: ויבא עשו מן השודה, רבי יונן בשם רבי אייבו ורבי
פנחס בשם רבי לוי ררבנן בשם רבי סימון, את מוצא אברהם חיה
קע"ה שנה ויצחק ק"פ, אלא אותן ה' שנים שנגע הקב"ה מהיון,
מן שעבר עשו שתי עבריות וכרי אמר הקב"ה לך הבטחתית את
אברהם וארתה לו, ואיתה תאבה אל אבותיך בשלום, זו היא שיבת
טוביה. והוא רואה לבן בנו עובד עברות כוכבים ומגלה עריות וושופך
דמיים, מוטב לו שיפטר בשלום. וזה הוא שכחוב (תהלים סג) כי טוב

אונקלוס

(ג) דור בארעא קדא ויהי מימרי בסעדך" ואברוכנן אורי לד ולברך אפנן ית כל אונעתה האלין ואקאים ית קיימא דקיעית לאברם אבוך: (ד) ואסגי ית ברך בכוכבי שמייא ואטן לבך ית כל ארעתה האלין ויתברכון ברילך ברך כל עמי ארעה: (ה) חלי רקבט אברם במימרי וגטר מטרת מירמי פיקודי קיימאי ואורית: (ו) ויתיב יצחק בגדר: (ז) ושהילו אנשי אטרא על עיסיך" אתחיה ואמר אחתה היא ארי רחליל למימר אתחי דלמא יקטלוני אנשי אטרא על רבקה ארי שפרת חייז היא: (ח) ודהוה בד סגיאו ליה פמן יומיא ואסטכי אביבלך מלכא דפלשטיין מן תרכא ונחנא ונחא יצחק מתחאן עס' רבקה אתחיה: (א) דבר בעוזותך. (ב) בגין. (ג) בדבר. (ה) משמות דברי, מצות ברית. (ה) עניין הרבו. (ז) מצחק עס.

ג גור בארץ הזאת ואיה עמך ואברך כי לך ולירעך אתן את-בל הארץ האל ויהקמת את-השבעה אשר נשבעתי לאברם אביך: ד והריבית את-זרעך בכוכבי השמים ונתקד לירעך את בל הארץ האל וחתברכו בורעך כל גוי הארץ: ה עקב אשר שמע אברם بكل וישראל משמרת מצוחה חקומי ותורת: שני ווישב יצחק בגדר: ז וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר אחתה הוא כי ירא לאמר אשתי פערנגי אנשי המקום על-רבלה ביטובה מראה הוא: ח ויהי ביררכיו מלך פלשטים בעדר החלוון ונישוף אביבלך מלך פלשטים בעדר החלוון ונירא והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו:

רש"

צטוויה, כגון טניות לעליות וצחות נצחות: מצחות - צדquis טהילו נט נכתנו לרויין סס לאטומות, כגון צדquis טהילו נט נכתנו לרויין סס לאטומות, גול וטיפות דמים (וילט ט ע"ב): חקוטי - צדquis ציגר הרע וחוותם קעולם מנטיעין עלייס, כגון הרים חזיר ולכימת צעטנו, טהין טעם לדבך מלך גויהם סטמל ומקומו על עבדיו: ותורת: לאכיהם מולס צנען פה, סלכה לנמס מקיידי: (ז) לאשתו - על חטאנו, כמו רמילי לי רמי סוח (על ט ע"ב): (ח) כי ארכו - מלך מעמה אין לי לדחוג מלחל כל מהנוקה עד עכסי, ומ נור לחיות נטמל: ווישוף אביבלך וגוי - טלהו מטמס מטמויה:

מקורי רש"

תלבש שעטן (דברים כב יא) סדין בציית מוחר, וכחיב ביה [חוקה] את החקות תשמר בהמתך לא הרבי עילאיהם וגוי (ויקרא יט יט), שער המשתלה מנין והשער לעזאל ייכנס בגדיו (שם טז כ) הוא עצמו מכפר על אחרים, וכחיב ביה חוכה והיתה זאת לחוקת עולם וגוי (שם טז י"ז), פרה אדומה ותנין תמן כל העוסקים בפרה מותילה ועד סוף מטהאין בגודים (פרה פ"ד מ"ד) והיא עצמה מטהרת אחרים, וכחיב ביה חוכה זאת חוקת התורה וגוי. עיי' חספთא קדושין (פרק ה): תורה לא נאמר אלא ותורות, מלמד שנתגלו לו טעמי תורה ודקדוקיה. לה. בראשית רבה (סדר טז ה): ויהי כי ארכו לו שם הימים, אמר יוחנן חלום קשה

כמו צילד לדי צימי הרגע,حملו לו מל מרד מילימה, טהמה עולא ממימה ולין מוה נלהן כלה נלי: (ג) האל - כמו טהלה: (ד) וחתברכו בורעך - מלס הומל נגע יטה ורען כוועו כל יומק. וכן צכל סמקרלה. ווס מה נכלון, נך יערך יערלן גומל יטעה וגו" (לאט ט ע"ב). ומף לעין סקללט מלינו כו, וויפס טהלה נטלה (גמגלו ט ע"ב), סטמך נטלה שנולו הומל מה כפלוניא, וכן וויפטס אטמיכס נטצעס (קמלי ועסיא ט ע"ב), טאנטצע הומל הלא כפלוני הס עטמי כן וכן: (ה) שמע אברם בקולי - כתמיimi הומו: ושומר משמרת - גורו לטלקס על מוארות

שט את הבכורה, דכתיב ויבנו עשו את הבכורה. לא. עיי' בראשית רבה (פרשא סדר טז ה): גור בארץ הזאת א"ר הוועישה את גולה תמיימה, מה עולה אם יצאת חוץ לקלעים היא נטלה אף אם יצאת חוץ לארכ נטלה. לב. עיי' יומת (כא ע"א): ושמרותם את משמות, עשו משמרת למשמות. לא. עיי' פסקתא רבתי (פיסקא י"ד): את חוקת התורה וגוי. ר' יהושע בשם ר' לוי ארבעה דבrios יצר הרע מшиб עליהם ובכלהם כתוב ביה חוכה, ואילו הן, אשת אחיו וככלאים ושער המשתלה ופרה אדומה, אשת אחיו מנין ערות אשת אחיך לא תללה (ויקרא יט טז) מת בלא בנין מותרת לו, וכחיב ביה חוכה ושמורתם את חוקותי וגוי (שם טז), ככלאים מנין לא

ט וַיָּקֹרֶא אֲבִיכְלֵךְ לְיַצְחָק וַיֹּאמֶר אָךְ הַנֶּה
אֲשֶׁתְךָ הוּא וַיֹּאמֶר אִמְرָתִ אֲחָתִי הָוּא וַיֹּאמֶר
אַלְיוֹ יַצְחָק כִּי אִמְרָתִי פָנוֹ אָמוֹת עַלְיהָ וַיֹּאמֶר
אֲבִיכְלֵךְ מַה-זֶּאת עָשָׂית לְנִי בַּמְעֻט שָׁבֵב
אָחָד הַעַם אֲתָא-אֲשֶׁתָּךְ וְהַבָּאָתָה עַלְיָנוּ אָשָׁם:
יא וַיֹּצֹא אֲבִיכְלֵךְ אֲתָכְלֵהָעַם לְאָמֶר הַגְּנָעַ
בָּאִישׁ הַזֶּה וּבָאָשֶׁתָּו מֹתֵת יוֹמָת: יב וַיַּרְא יַצְחָק
בָּאָרֶץ הַהוּא וַיַּמַּצֵּא בְּשָׁנָה הַהוּא מֵאָה שָׁעָרִים
וַיַּבְרְכֵהוּ יְהוָה: יג וַיַּגְדֵּל הָאִישׁ וַיָּלֹךְ הַלְׂזָן
וַיַּגְדֵּל עַד בַּיָּגְדֵל מַאֲד: יד וַיַּהַרְלוּ מִקְנָה-צָאן
וּמִקְנָה בָּקָר וּמִבְּהָרָה רֶבֶה נַיְקָנוּ אֲחָוֹ פְּלַשְׁתִּים:
טו וְכֹל הַבָּאָרָת אֲשֶׁר חָפְרוּ עַבְדֵי אָבִיו בִּימֵי
אָבָרָהָם אָבִיו סְתָמָום פְּלַשְׁתִּים וּמִלְאָום עֲפָר:

ר' ש"

כמما כתווים לעצומם ועתמה על מה מה ממה שטלמו. ולצומתו הַמְמֻלָּוֹת, שהרי שניינו, ישראל הם קדושים ולא ממשימים מטהו ביום, ויצחק שהיה קדוש היה ממשים מטהו ביום, אלא והוא שאבייכלך היה חכם, והוא הסתכל באיצטגניותו שהוא חלוץ, כתוב כאן "בעד החלון", וכותב שם "בעד החלון נשפה והיבכ אס טירא", מה להלן באיצטגניותו אף כאן באיצטגניות. וראה שלא היה כמו שיצחק היה אומר, אלא והוא מצחיק, והיא אשתו. לו. ע"י בדבר רבה (פרשה ג סי') אין ייחיד אלא לשון גדרלה, כמה דתיהם כמו עשב אחד העם. וכן ע"י שם (פרשה י סי') כי: "כ"מ שנא' אחיד גודול הוא, וכיו' באומות כיוצא בהן וכן באביבילך הוא אומר (בראשית כב) כמו עשב אחד העם לפי שהוא מלך. ע"י בראשית רבה (פרשה סר סי') כי נמצא באונה מה הוא מה שערם, מה כורדים מה שערם מה מניניהם מה שערם. מלוד שהאמידו אותה ועשה מהו, כמה שהאמידו. והלא אין הברכה שורה על דבר שהוא במשקל ובמודה ובמנין, מפני מה מוד אותה, מפני המשדרות. לח. ע"י שם (סי') כי: "וַיַּגְדֵּל האיש וַיָּלֹךְ הַלְׂזָן וְגָדָל, אָרְחַנִּין עַד שְׁחוּוּ אָוּרָמִים זְבָלְפְּרוּדִים עַפְרָא:

מקורי ר' ש"

(י) אחד העם - כמויוס דעתם, וכמלך: והbabat עלינו אשם - ה' סכ' בכ' סכ' מל'נו ה'ס: (יב) בארץ ההוא - ה' ע' פ' ס' מל'�ה מסוכ'ה מל'ן י' מל'ן ע' מל'ה מל'ן צנעת הגויס: בשנה ההוא - ה' ע' פ' ס' מל'�ה כמקנה, ס' מל'ה ס' מל'ן לעזון: בארץ ההיא בשנה ההיא - ס' מל'ס ל' מה, ל' מל' ס' מל'ן ק'ס ו' ס' מל'ן ק'ס (ג' פ' סי'): מאה שערם - ס' מל'מדוס

ונבוואה קשה אבל שוטה או ריכוז ימים מבטלת, נבוואה קשה מהין שכך היו ישראל אמרים לבבאי (יחזקאל יב) יארכו הימים ואבד כל חזון, אבל שוטה אריכות ימים מבטלת, מיצחק דכתיב ויהי כי ארכו לו שם הימים מיד והנה יצחק מצחיק, רב הייא בר בא אמר בשビル שההלו לך ימים רבים הייתה עשווה את הדבר הזה לא כך א"ר יוחנן המשמש מטהו ביום הרוי זה מגונה, דראי" אין תשמיש המטה אלא בליליה, שנג' (אסתר ב) בערב היא באה ובקור היא שבה. ועי' זוהר חולדות קם ע"ב: וכי ארכו לו שם הימים וגוי' את רבקה אשתו ד'יקא וכו' וכי ס' ד' ד'יצחק היה המשמש ערסיה ביממא דהה תנין ישראל קדישין אינון ולא משמש ערסיה ביממא ויצחק דהה קדיש הוה הוה המשמש ערסיה ביממא אלא ודאי אביבילך חילם הוה אירדו אסתכל באיצטגניות דיליה דיליה חילן כתיב הכא בעד החלון וכותב הותם (שופטים ה) בעד החלון נשפה והיבכ אס טירא מה להלן באיצטגניות או' ה'ג באיצטגניות וחמא דלא הוה כמה דהוה אמר יצחק אלא ודאי יהו מצחיק ואיה' אתהיה. תרגום: "ויהי כי ארכו לו שם הימים" וגוי, "את רבקה אשתו", דוקא, וכו' וכי

אונקלוס

(ט) וקרא אביבילך ליצחק ואמר ברם ה'א אמתך ה'יא ואיבדיין אמרת אחותי ה'יא ואמיר ליה יצחק אמרת אורי אמרת דילמא אתקטיל עלה: (ט) ואמר אביבילך מה ד'א עברת לנא כונער פון שאטיב אעלנא חובא: (יא) ופרקיד אביבילך ית כל עמא למייר דינני' לגברא הדין ולאתיה אתקטלא י'תקטיל: (יב) ווועץ יצחק באראעא ה'היא ואשכח בשטא ההיא על חד מה'ה באדערוהי' וברכיה יי': (יא) ורכא גברא ואזל איזיל ורכבי עד די רכא לחרא: (יד) וחו' ליה גיטוי ענא וגיטוי תורי ופולחנא סגי וקעיאו ביה פלשתאי: (טו) וכבל בירוי דchapרו עבדי אבוחוי בזומי אברהם אבוחאי טמוגין פלשתאי ומלוין עפרא: ח. המוחה. ט. שיוק. י. פי מה בא של שערין.

אונקלוס

(ט) ואמר אבימלך ליצחק איזיל מעמנא ארי תקיפתא מיננא" ליהרא: (י) וואל מפתן יצחק ושוא בנהלא דגור ויתיב פון: (יח) ומב יצחק וחפר ית בירוי ומיא דחפור ביזמי אברהם אבוחה וטומין פלשתאי בתר דמית אברהם וקרא להן שמהן כשםךן די קרי להן אבוחה: (יט) וחפרו עברדי יצחק וchapר בנהלא ואשכחן פון בירא דפין נבענן: (כ) וגצו רענחתא דגור עם רענחתא ד יצחק למיר דילא מיא וקרא שמא דבירא עסק ארי אתחסקו עמיה: (כא) וchapר בירא אוחרי וגצז אך עליה וקרא שמה שטנא: (כב) ואסתלק מפתן וchapר בירא אוחרי ולא גצז עלה וקרא שמה רחובות ואמר ארי בען אסתטא זי לנא וניופוש בארעא: (כה) וסליק מפתן לבאר שבע: (כד) ואתחגלי להה זי בליליא הוה ואמר אן אללה דאברהם אבוך לא תדחל ארי בסעדך מירמי ואברכייך ואסגי ית בגין בידיל אברהם עברדי: (כה) ובנה פון מדרחה וצליז בשמא דיז פרסיה תפון לששנניה וכרכ' פון עברדי יצחק בירא: (כו) ואבימלך אטה לותה מגרר וסיעת מרוחמה יש. התחזקת מאיתנו. יב. של מים נובעים. יג. דברי בעורתך. יד. והתפלל. טז. וחכורה אהביב.

טו ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעמנו כי עצמה מפתן מואד: ז וילך מישם יצחק ויחן בנחל-גרא וישב שם: זה וישב יצחק ויחפר | את-בארת הרים אשר חפר בימי אברהם אביו ויסתומים פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות בשמות אשר-קרא להן אביו: יט ויחפר עבדי יצחק בנחל וימצא-שם באר מים חיים: כ ויריבו רעי גרא עם-רعي יצחק לאמר לנו המים ויקרא שם-הברא עשך כי התעשקו עמו: כא ויחפר באר אחרית ויריבו גם-עליה ויקרא שם שטנה: כב ויעתק שם ויחפר באר אחרית ולא רבוי עליה ויקרא שם רחבות ויאמר כי-עתה הרחיב יהוה לנו ופרינו בארע: וניש נג ויעל שם באר שבע: כד וירא אליו יהוה בלילה ההוא ויאמר אני אלקי אלהי אברהם אביך אל-תירא כי-אתך אני ברכתיך והרביתך את-زرעך בעבור אברהם עברדי: כה ויבן שם מזבח ויקרא בשם יהוה ויט-שם אהלו ויברו-שם עברדי- יצחק באר: כו ואבימלך החלך אליו מגרא ואותת מרגעה

רש"

עמו עליה גמליצה וועלעו: (כא) שטנה - נסימן"ט: (כב) ופרינו בארע - כרגומו וויפוט גמלען: (כו) ואחות מרעחו - כרגומו וסיעת מלחתומי, סיימת מלוכיזו. יט פומlein מלעטו, מ' מיקוד סטמוס, וקולדס שנגע ימק מגער ומחפן: (כ) עשך - ערלו: כי התעשקו עמו - מעתקו יצחק והחכו של אבימלך. ל. עי' תוספתא סוטה (פ"י ה"ב): כל בארות המים וגוי ויחפר עבדי וגוי. עי' בראשית רבה (פרשא סדר סי' ט): ואחותה מרעחו כי היהוד אמור אותה מרעחו היה שמן. רבינו נהמיה אמר סיעת מרוחמה.

הצחות עליינו. טמון פלאתי לeson סמיינה, וצלאן סתלמוד מעמיטס למ כל (פסחים מג' ע"ה): (ז) בנחל גרא - למק מן קעל: (יח) וישב ויחפר - הסתירות טכל הפל צימי הצלבוס הצעי, ופלתסיס סטמוס, וקולדס שנגע ימק מגער מוגער ומחפן: מקורי רש"י כספו והחכו של אבימלך. ל. עי' תוספתא סוטה (פ"י ה"ב): כל זמן שהיה אברהם קיים, היה בארות נובעות מים. משנת אברהם, מה הוא אומר (שם) וכל הבארות אשר חפרו וגור, אמרו, הויאל ואין נובעות מים, אינם אלא תקלה לנו מפני גייסות. עמדו וסתמו. בא

אונקלוס

על ידוהי ועל שעיות צנארזה:
 (ז) ויהבת ית תפשליא" וית
 לחמא די עבדת בידא דיעקב ברה:
 (ח) ועל לוט אבוחי ואמר אבא
 ואמר ה' הא אנא מאן את ברוי:
 (ט) ואמר יעקב לאבוחי אנא עשו
 בוכך עבדית במא דמלטה לי קום
 בעניי אסתחר ותיכול מאייד בידיל
 די תברכינני נפשך: (כ) ואמר יצחק
 לבריה מה דין אומיתא לאשכחא
 ברוי ואמר ארי ומין י' אלהן גדרמי:
 (כא) ואמר יצחק לעקב קרוב בעניי
 ואמושיגן ברוי האת דין ברע עשו
 אם לא: (כב) וקריב יעקב לות
 יצחק אבוחי ומשיח ואמר קלא
 קליה דיעקב וידיא ידוהי דעתו:
 (כג) ולא אישתמודעה ארי הו
 ידוהי בידיו עשו אחוה שערין
 וברכיה: (כד) ואמר את דין ברוי
 עשו ואמר אנה: (כה) ואמר קרוב
 לי ואיכול מאיד דברוי בידיל די
 תברכינן נפשי וקריב ליה ואכל
 ואיתו ליה חמדא ושתי: (כז) ואמר
 ליה יצחק אבוחי קרב בעניי ונשך
 לי ברוי: (כח) וקריב ונשך ליה
 ואורה ית גיחא דלבושהו וברכיה
 גג. התששיל. יד. עתה. טה. עתה.
 טה. עתה.

על-ידייו ועל חלקת צויריו: י' ותתן את
 המטעמים ואת-החלם אשר עשתה ביד יעקב
 בנה: י' ובא אל-אבי ויאמר אבי ויאמר הנני
 מי אתהبني: יט ויאמר יעקב אל-אבי אנבי עשו
 בברך עשיתי באשר דברת אליו קומ-נא שכבה
 ואכללה מצידי בעבור הברכני נפשך: כ' ויאמר
 יצחק אל-בנו מה-זאת מהרת למצא בני ויאמר כי
 הקורה יהוה אלהיך לפני: כא' ויאמר יצחק
 אל-יעקב גשה-נא ואמשך בני קאה זה בני
 עשו אס-לא: כב' ויפש יעקב אל- יצחק אביו
 וימשחו ויאמר הקל' קoil יעקב והידים ידי עשו:
 כג' ולא הכירו כי-הו ידו כי עשו אחוי שערת
 ויבורכו: כד' ויאמר אתה זה בני עשו ויאמר אני:
 כה' ויאמר הגשה לי ואכללה מציד בני למן
 תברך נפשי ונפש-לו ויאכל ויבא לו יון וישת:
 כו' ויאמר אליו יצחק אביו גשה-נא ושקה-לו בני:
 כד' ויפש ונשך-לו וירח את-ריה בגדיו ויבורכו

רש"

(יט) אגבי עשו בכרך - מנכי המתיל לך, ונתנו סוף
 (פ"ט) עשיתי - כמה לדריס כל-כך לדלה מלוי:
 (ט) מ' (פ"ט ט') היל עסן זטמן קמנוריין דצל יקס קני (ג'ן
 פ"ט) שבה - לטמן מיקג על זטמן, לך מזורס לסתה:
 (כא) גשה נא ואמשך - היל ימך זטמן,lein דרכ עסן
 סעיס, היל מלמד זגנמא עמו ריח גן עדן:

מקורי רש"

רשע בוא גם בו. קום אבי, היה גדור עליו, אבל יעקב לא אמר כן,
 אלא נא, בלשון בקשה, קום נא, שבה, ואכללה. שלשות לשון בקשה
 לשון שלפות וענותנות. ואתו רשות אמר יקום אבי ואכל, אמר ליה
 הקב"ה ליעקב, אתה אמרת קום נא, הרוי בן בך משה אמר ל' קומה
 ה' ויפצטו (במדבר ז'). אתה אמרת שבה, בן בך יאמר (שם) שובה ה'
 ריבות וגו. אבל עשו שאמר יקום אבי בו בלשון אני מעורר עליו מדה
 הרין. שנאמר (תהלים סח) קום אליהם יפוץ אויביכו, קום אבי,
 נת. עי' במודרב רבבה (פרשה י' ס' ז') : אתה זה עשו ויאמר אני, אני
 עשו אלא יעקב אוישה. נת. עי' בראשית רבבה (פרשה י' ס' כב):

(יט) אגבי עשו בכרך - מנכי המתיל לך, ונתנו סוף
 (פ"ט) עשיתי - כמה לדריס כל-כך לדלה מלוי:
 (ט) מ' (פ"ט ט') היל עסן זטמן קמנוריין דצל יקס קני (ג'ן
 פ"ט) שבה - לטמן מיקג על זטמן, לך מזורס לסתה:
 (כא) גשה נא ואמשך - היל ימך זטמן,lein דרכ עסן
 סעיס, היל מלמד זגנמא עמו ריח גן עדן:

מקורי רש"
 גה. עי' שם (ס' יז): אני עשו בכורך, איד לו, אני עתיד לקבל
 העורת הדברות, אבל עשו בכורך. ועי' זהר ושליח קס' ע"ב: אני
 עשו בכורך, וכי יאות הוא לצדיקא כיעקב למחלף שמייה בשמא
 דמסאבא, אלא אני פסקא טעמא, ואמר אני מאן דאנא, אבל עשו
 בכורך. גז. עי' בראשית רבבה (פרשה ס' ט'): בשעה שאמר כי
 הקורה ה' אלהיך לפני, אמר יצחק, יודע אני שאין עשו אלא יעקב.
 גז. עי' מדרש תנחותמא (תולדות פיסקא יא): כיון שנכנס הרשות התחלת קורא לאביו
 בוזון יקום אבי ויאכל מצדיך בנו, והכתב אומר עליו (שם יח),anca

אונקלוס

ויאמר ראה ריח בני בריח שדה אשר ברכו יהוה: שיש כה וויתר לאליהם מפל' השמים ומשמי הארץ ורב דגן ותירש: כת יעבדך עמים ושתחוו וישתחוו כתיב לך לאומים היה גבר לאחיך ושתחוו לך בני אמר אדריך אדריך אדריך ומברכיך ברוך: לו ויהי כאשר בלה יצחק לברך את יעקב ויהי אך יצא יעקב מאת פניהם יצחק אביו ויעשו אחיו בא מצידו: לא ויעש גם הוא מטעמים ויבא לאביו ויאמר לאביו יקס אבוי רשי"

(ט), הכל נcli ממוקל חמנא, לפיכך חמל לפק פתק מעבקים וגוי ועקבית כל קשל יקנול תליז במקלי (פסוק טו), אין להו כיון סתיו רלווי בן לו כדי צלול יקלם עליך מגלי]: (כט) בני אמר - יענק חמל ליאודת קני לך (לאן טו), לפי צוויו לו צניש מכם למסות, וכמן צלול נטה חלול הסה חמת חמל קני מהמץ': אדריך אדריך ומברכיך ברוך - וצנעלס הו הונוג נגנילין קלון ותולין הלויל (המדי ט), גלדיים מלחמים יסולין, ומופן צלוא ותולידת וממעליות קודמיים למזרליים, לפיכך יתקן גלקיס קלנת הולידיים לגדת מנככים, ותרכזים מהלמן צלוא וסופן יסולין, לפיכך צנעלס הקלקיס זרלים קקלנס: (ל) יצא יצא - וזה וזה צה (מamong יט):

רש"

לאותו נתת, מיד ואני יושב ממתין. אמר לו אותו, הר לו ליטול קימעה בעשר זוהבים, והיה בידיו, ונחתה לו. אבל אתה מאתים יש לך ליטול, ואני עומדת מן השלחן שתוטול. כך לעשו נתן מיד, הנה משמנני הארץ גור. למה, שאין לו אלא העולם הזה. אבל ליעקב, מה רב טובך אשר צפנת לריאך (תהילים לא כ). סב. עיי' בראשית רבה (פרשה טו סי' ד): ושתחוו לך בני אמר, הכא אתה אמר ושתחוו לך בני אמר, ולhalbן את אמר וישתחוו לך בני אביך (בראשית מט), אלא יעקב, עיי' שental ד' נשים לאה ורחל זלפה ובלהה, הוא אומר בני אביך. יצחק נטל רבקה, אמר בני אמר. סג. עיי' שם: אורדריך אדריך גור, ולהלבן אומר מברכיך ברוך ואדריך אוריך, אלא בצלע, עיי' שהיה שונא, פתח בברכה וסימן בצללה. ויצחק, שהיה אהוב, פתח בצללה וסימן בברכה. רבי יצחק בר רב חייא אמר, הרשעים, עיי' שתחלוץ שלוחה וסופן יסוריין, פותחין בברכה וחותמין בצללה, מהריך ברוך ואדריך אדריך. הצדיקים, עיי' שתחלוץ ייורין וסופן שלוחה, הם פותחין בצללה וחותמין בברכה, אורדריך אדריך ומברכיך ברוך.

ונאמר חז' ריחא דברי ברית דמקלא די ברכיה ז"ז: (כח) ויתן לך ז"ז מטלא דשמי ומטנא" דארעא וסיגאות עיבור וחרmr: (כט) יפלחינך עממין וישטעהדרון ז"ז מלכון היי רב לאחנן ויסגדון לך בני אמרן ליטן יהונ ליטין וمبرכון יהונ בריכין: (ל) ויהוה בר שצאי יצחק לברא ית יעקב והוה ברם מיפק נפק יעקב מן קדם יצחק אבוחרי ועשוו אחוחאי אתה מציריה: (לא) ועבד אף הוא פבשילון' ואעליל לאבוחרי ונאמר לאבוחרי יקום אבא יה. ומוטב. יה. ושתעבורו. יט. הבשילים.

בריח שדה אשר ברכו ה' - שנמן זו ריח טוכן, והוא צלה תפומיס, קר לדטו ז"ל (פערת ט ע"ג): (כח) ויתן לך - ימן וימזר וימן. ולפי פטומו מופצ' לנוין סלהצון, רלה ריח צני שנמן לו סקדוץ צלוך והוא נרים צלה וגוי, ועוד ימן לך מטל רקמים וגוי: מטל השמים - כמטמעו. ומילדת הגדה יט לאכלה פניש. [סתלים]. מסו טהלאיס צדין חס להו לך ימן לך, וולס נהו לך ימן לך. הצל נטעו חמנא, מנטמי קלהץ יקיס מוזבק (לאן פטוק נט), אין לדיק בין לשע ימן לך. וממנעו מל סלמה כטהטה קבאים סילד תפנתו, יטלהן צוואו גנול חמנא ומילד עליו חת כדין לה יקלם עלייך מגר, לפיכך ונתקף לך צלול קלהו קשל פצע רם מטעו (מלכסה ט' ס מקורי רש"

וישק לו וירח את ריח בגדיו, א"ר יוחנן אין לך דבר שריחו קשה מן השף הזה של עזים, ואת אמרת וירח את ריח בגדיו ויברכחו, אלא בשעה שנכנס אבינו יעקב אצל אביו, נכנה עמו גן עדן. הדא הוא דא"ל ראה בני בריח שדה. ובשעה שנכנס עשו אצל אביו, נכנה עמו גיהנם. המדר"א בא דzon ויבא קלון (משל כ). ברכות, יותן לך כיבושהן. יותן לך של, יותן לך אלהותא של, יותן לך של אחיך. רבי אחא אמר, יותן לך ויתן לך, אללהותא אימתי, לכשתצטרך לה. סא. עיי' אגדת בראשית (פרק מג): יותן לך לך האלים (בראשית ז' כח) בדין אם יש לך מעשים נותן לך, ואם לאוינו נותן לך. אבל בעשו לא אמר לו יותן לך, אלא הנה משמני הארץ גורי (שם שם לט), לא הזכר [שמו של] הקדוש ברוך הוא, אלא הנה משמני הארץ. אבל ליעקב יותן לך האלים מטל השמים. Marshal שמכרו לו כלים שני בני אדם, אחד מכרו לו כלים בעשרה זהובים, ואחד במאתי זהובים. הכלו עמו ליטול הימנו. מיד נתן לו אותו עשרה זהובים, והלך לו. והשני היה משה. אמר לו,

אונקלוס

ויכول מצידא דבריה בידיל די
תברכני נפשך: (לב) ואמר ליה
 יצחק אבוי מן אתה ואמיר אנא ברוך
בונך עשו: (לו) ותונה יצחק תורה
רבא עד לחדר ואעליל לי ואכלית מפלא
עד לא מיעול וברכתיה אף בריך
ייחי: (לו) בד שמע עשו כי פתגמי
אבוי וצוח צוחא רבתה ומירה
עד לחדר ואמר לאבוי ברכני אף
אנא אבא: (לה) ואמר על אחיך
בחוכמא וקביל ברכתך: (לו) ואמר
יאותי קרא שםיה יעקב ותחממי
דנן פרטין זימני ית בכירותי נסיב
והא בען קבלוי ברכתך ואמר הלא
שבקתי לי ברכתך: (לו) ואטיב
יצחק ואמר לעשו הא רב שווייטה
לן ונית כל אהוה ייחיטת ליה
לעבדין ובעבור ובחבר סעדתיה
ב. זה. כא. ראי. כב. נתחכם, הרים על.
כב. קיבל. כד. השארה.

ויאכל מציד בנו בעבר תברכני נפשך: לב ויאמר
לו יצחק אבוי מי אתה ויאמר אני בנה בכרך
עשנו: לג ויחרד יצחק חרדה גדרלה עד-מאך
ויאמר מיראפא היא הצד-צד יבוא לי ואכל
מפל בתרם הבוא ואברכו גם-ברוך יהיה:
لد בשמע עשו את-דברי אבוי ויצעק צעקה
גדרלה ומרה עד-מאך ויאמר לאבוי ברכני גם-
אני אבוי: לה ויאמר בא אחיך במרמה ויקח
ברכתך: לו ויאמר הבי קרא שםו יעקב ויעקבני
זה פעמים את-ברכתך לך והנה עתה לך
ברכתך ויאמר הלא-אצלת לי ברכה: לו ויעזען
יצחק ויאמר לעשו הן גבר שמתיו לך ואת-
בל-אחיו נתתי לך לעובדיםך וגנין ותירש סמכתיו

רש"י

מןומם, כמה מלך ימלך, חמל עון יט כי צרכתי
בקמן לפני סגדול וטמי מדר טים. קמאל עטו
מלען ועתקני זה פעמים. חמל לו חיין, מה עשה לך.
חמל לו, מה צכלתי לך. חמל, כך סיימי מיל ומל,
סמל עכלתי על צורת פ דין, עכיזו למכור לצרכתי, גס
קרוק יקיה (על פון נטה): ויעקבנו - כתרנו, ובענאי,
ולגנין. ותלט (דילס יט) וכמן. ויס מתרגמן וספמגי,
נמחס ל: אצלת - לנון הפלטה, כמו יתלה (גדנאי יט)
או. (ק"ה וט עטן נטה ט): (לו) חז גבר - ערכה זו
צניעית קיה וטוו עטס חומה לרהונא, חלט חמל לו

מקורי רש"י

לו לפי שהיה אבינו יצחק מתפקיד ואומר, האמר שלא עשית
כשורה שעשית את שאבינו בכור כיוון אמר את בכורתי
לקח, אמר יאות ברכתך. אמר ר"א, אין קיום הגט אלא בחותמו,
שלא תאמר אלולי שרימה יעקב באבוי לא נטל את הברכות, ת"ל
גם ברוך היה. ס"ז. ע"י שם (ס"ד): בא אחיך במרמה, ר'
יוחנן אמר, בא בחכמת תורה. ס"ח. מדרש תנומתא (תולדות
ס"י כב): התחל מצעך ואומר, הבי קרא שם יעקב וגוי. אל
אבי, ומה עשה לך, אליל כבר לך את בכורותיך, אלל יצחק
על הדבר הזה הייתי מיזיר ואומר שהוא עברתי על מצות הדין
וברכתי את הקטון לפני הגדול, עתה שכבר ברכתי גם ברוך היה.

(לו) ויחרד - כתרנו וטקה, לנון ממיה. ומלרטו,
למה גיננס פטומה ממתיו: מי אפא - לנון
לענומו מתקמן עם כמה לדלים. לדר מה, היפוך היה
פה, מי קוה וליפה קוה לך פה: ואכל מבל - מכל
טועמים סנקצמי לטועום טעםמי כו": גם ברוך
יה היה - צלג מהמל מהלווי סרימה יעקב למץיו מה נעל
להם צכלות, לנון הקמיס וזכרנו מדעתו: (לו) הבי קרא שםו -
(לה) במרמה - צמכם: (לו) הבי קרא שםו -
לנון מימה קוח, כמו בכי קלי קלי טקה (לאן ט�), קמלה
לכן נקלה צמו יעקב על כס קופו צוחה עטיל לעקצני.

מקורי רש"י

ס"ד. ע"י מדרש תנומתא (וזאת הברכה ס"א): ויחרד יצחק.
למה ויחרד, אמר רבי אליעזר בן פdet, שואה גיהנם פתוח לפני.
וע"י בראשית רבה (פרק ט פסחה ב): א"ר יוחנן, מי שיש
לו שני בניהם, אחד יוצא ואחד נכנס, חרייד, אתמהא. אלא בשעה
שנכנס עשו אצל אבוי, וכנסה עמו גיהנם. ס"ה. ע"י שם:
ואכל מכל, רבי יהודה ורבי נחמה, רבי יהודה אומר מכל מה
שנברא בששת ימי בראשית, ר' נחמה אומר מכל טוב שהוא
מתוקן לעתיד לבא. אמר לו, עיקרו של דבר מה האכליך, אמר
לו, אני יודע, אלא טעם הייתי טעם פת טעם בשער טעם דגימות
טעם חביבים, טעם כל מעדרים שבעולם. ס"ו. ע"י שם: א"ר

בראשית כז תולדות קלז

וְלֹכֶה אֲפֹא מָה אָעַשָּׂה בְּנֵי: לְח וַיֹּאמֶר עִשֵּׂו
 אֶל־אָבִיו הַבָּרֶכֶת אֶחָת הַוְא־לְךָ אָבִי בְּרָכָנו
 גַּם־אָנִי אָבִי וַיֹּשֶׁא עָשָׂו קָלָו וַיְבַקֵּשׁ: לְט וַיְעַזֵּן
 יִצְחָק אָבִיו וַיֹּאמֶר אֶלְיוֹ הַגָּה מִשְׁמֵנִי הָאָרֶץ
 יְהִיא מִזְשָׁבֵךְ וּמִטְלֵל הַשָּׁמִים מַעַל: מ וְעַל־
 חַרְבָּךְ תָּתַחַת וְאַת־אָחִיךְ תַּעֲבֶר וְהִיה כַּאֲשֶׁר
 תַּרְדִּיד וּפְרַקְתָּ עַלְוָ מַעַל צִוָּרָךְ: מָא וַיִּשְׁטַם
 עָשָׂו אֶת־יעַקְבָּ עַל־הַבָּרֶכֶת אֲשֶׁר בָּרוּ אָבִיו
 וַיֹּאמֶר עָשָׂו בְּלָבָו יִקְרְבוּ בַּיְמֵי אָבֵל אָבִי וְאַהֲרֹן
 אֶת־יעַקְבָּ אָחִיו: מְב וַיַּגֵּר לִרְבָּה אֶת־דִּבְרֵי
 עָשָׂו בְּנֵה הַגָּדָל וְתִשְׁלַח וְתִקְרָא לִיעַקְבָּ בְּנֵה
 הַקָּטָן וְתֹאמֶר אֶלְיוֹ הַגָּה עָשָׂו אָחִיךְ מִתְנַחַם
 לְךָ לְהִרְגֵּן: מְג וְעַתָּה בְּנֵי שָׁמַע בְּקָלִי וְקָומָ
 בְּרַח־לְךָ אֶל־לְבָנָו אָחִי הִרְגֵּן: מְד וַיִּשְׁבַּת עַמּוֹ
 יָמִים אֶחָדים עַד אֲשֶׁר־תָּשֻׁב חַמְת אָחִיךְ:

ר' ז'

(מאלס נא ג), כלומר כתיעזרו ישרולן על סמלוס ויסיא נך פמחון פה להנטער על סבלכות צנטול, ופלקקע געלו וגוי (ג'י פמ"ז סי' זע"): (מא) יקרבו ימי אבל אבוי - ממשמעו, צלען הילע למ' חנוך. ומלהט הילס לכמה פניס יט: (מב) ויגד לדרבכה - צלעות סקופט סוגד נא מושענו מסלקר גלעדי: מותנחים לך - נמס על טהנות למשווא ממתצעט למלהט לאטנכל נך ולאלגן. ומלהט הילס, כעד להמה מטעהן כלהן. סול עעל צהו צמוקס מות ב', כמו עטמקקס עעל פלקקס (וילוקל נג' כ) צמאלצקס, עעל גזאלקסס (סמו' ו' כ) צלגדומקס: והויה באשר תריד - נזון געל, כמו פלייד צמחי

מקורי ר' ז'

חולפתא, אם ראיית אחיך פורק עולה של תורה מעליו, גוזר עליו שמדמים ואחה שולט בו. עב. עי' בראשית רבה (פרשה ז סי' ה): ויוגד לרבכה גור מי הגיד לה, רבי חי בשם רבי יצחק, אמרהו נביאות היין, ורבקה הייתה מן האמהות. עג. עי' יליקוט שמעוני תורה (רמז קטע): הנה עשו אחיך מותנחים לך, כמה הוא תורה עלייך, כמה הוא מותנחים עלייך, כבר הוא שווה עלייך כוס תנומומי.

אונקלוס

ולך בעז"ה מה אעפיך ברבי: (לח) ואמר עשו לאבוחי ברברכהתא חדא היא לך אבא בררכני אף אנא אבא וארים עשו קלליה ובכוא: (לט) ואתיכיב יצחק אבוחי ואמר לך: הא מטוּבָא דארעא יהי מותבן ימיטלא דשטייא מליעלא: (ט) ועל מרבען תמי וית אחונק תפלה יהי ביד יעבורון בנוהי על פתגמי אוּרִיתִיאי ומעדי ניריה מעיל צוֹרָךְ: (מא) ונטרא עשו ר'רבנן לייעקב על בררכטה די ברכיה אבוחיה ואמר עשו בלביבה קרבון יומאי אבלא דאבא ואקטול היה יעקב אתי: (מכ) ואתחנה לרבקה ית פתגמי עשו ברה רבא ושלחת וקנתת לייעקב ברה זעירא ואמרת ליה הא עשו אחוך במיינטן לך למקטלהן: (meg) ובצע ברי קביל מנייל וקום איזיליא לך לית לאן אחיל להן: (מד) ותתיב עמיה יומין עירין עד דמתוו חימטה דאחוור: כה. עתה. כו. מ טוב. כי. כאשר יעבדו בניו על דברי התורה. כה. ושمر עשו שנה. בט. אורב. ל. ממנה. לא. לך.

מה מועלם לך צדרכה, הס מקיל נכם צלו בס, צали גניל שממי לך ומס אקניא ענד קנא לצע"ט: ולבא אפוא מה אשכח - מה ליפה הצעק מה לעשות לך: (לח) הברכה אחת - ס"ה זו מעתמת ליטן ממיה, כמו פקמניקס, פקמניקס קוּם (פמאניג גיט-ק). פקנות נעל (פמאניג ג' ג' מג): (לט) משמנני הארין וגוי - וו ליטנילס סל יונז: (מ) וועל דרבך - כמו צמאלצקס. יט עעל צהו צמוקס מות ב', כמו עטמקקס עעל פלקקס (וילוקל נג' כ) צמאלצקס, עעל גזאלקסס (סמו' ו' כ) צלגדומקס: והויה באשר תריד - נזון געל, כמו פלייד צמחי

ס. עי' בראשית רבה (פרשה ז סי' ה): ויען יצחק ויאמר לעשו הן גביר, א"ר ברכיה, הן גביר שמתחו לך, ברכיה שביעיטה. ולמה הוא אמרה לו תחלה, אלא איל, מלך עשתיתיו عليك, וברכותיך שלו הן. عبدال דין נכסיה, דמאן عبدال כל מה דיליה למרא, ואת כל אחיך נתחתי לו לעבדים. ע. עי' שם (ס' ו): ויען יצחק ויאמר הנה משmini הארץ יהיה מושבך, זו איטליה. עא. ז"ל: א"ר יוסי בר

בראשית כה תולדות

אונקלוס

(מה) עד דיתוב רוגزا דאתוך מיגן
ויתגנש ית דעבזרת לה וASHLACH
ואדרברין מטפנן למה אתחבל אף
פרויוכון יומא חד: (מו) ואמרה
רבקה ליצחק עקי"י בתני מ"ג
בנת חתאה אם נסיב יעקב אתחא
מברנת חתאה פאלין מבנה ארעה
למה לי חין: (א) וקנא יצחק
לייעקב וברין יתיה ופקנינה ואמר
ליה לא תיסכ אתחא מבנה בגען:
(ב) קום איזיל לפדן ארים לבית
בתואל אבואה דאמך וסב לך מטפנן
אתחא מבנה לבן אחווה דאמך:
(ג) ויאל שדי יברך יתן ונישגן
וינסיגן ותהי לכינשת שבtinyan:
(ד) ויפנו לך ית ברפתא דארחים
לו ולבענ ערפן לפירטן ית ארע
תווחותך די יהב יי' לאברחים:
(ה) ושליח יצחק ית יעקב ואול לפדן
ארם לות לבן בר בתואל ארמאה
אחווה דרבקה אמיה דיעקב ועשו:
(ו) ותנא עשו ארי בריך יצחק ית
יעקב ושליח יתיה לפדן ארים למיטב
ליה מטפנן אתחא ברברין יתיה
לב. מציק לי. א. לכינוס שבטים.

מה עד-שבוב ארכ-אחד מפ"ד ושבוב את אשר-
עשית לו ישלהתי ולקחתיד משם למה אשבל
גמ-שניםכם يوم אחד: מו ותאמר רבקה אל-
 יצחק קצתי בחוי מפני בנות חת אמל-קכח
יעקבacha מבנות-חת באלה מבנות הארץ
למה לי חיים: כח ויקרא יצחק אל-יעקב
ויברך אותו ויצוהו ויאמר לו לא-תקחacha
מבנות בגען: ב קום לך פדנה ארים ביתה
בתואל אבי אמד וקח-לה משםacha מבנות
לבן אני אמד: ג ויאל שדי יברך אתה ויפרך
וירבך והיית לקהן עטימים: ד ויתנו לך את-ברכת
אברהם לך ולוועך אתה לרשותך את-ארץ
מנוריך אשר-נתנו אלהים לאברהם: שבעי ה וישלח
 יצחק את-יעקב וילך פדנה ארים אל-לבן בז'
בתואל הארמי אני רבקה אם יעקב ועשו:
ו וירא עשו בירך יצחק את-יעקב ושלח אתה
פדנה ארים לקחת-לו משםacha בארכו אתה

רש"

בתואל - נים צמואל. כל מיג'ה טריליכא למ"ד נמלמלת
טעליל נס ה"ה צטופה (גמ"ה ג ע"ב): (ג) ואל שדי - מי
סדי גצלומטו לנטיליכין מפי יציך חומן: (ד) את
ברכת אברחים - טהנאל לו ווְהִנֵּשֶׁךָ גָּדוֹל (געל ג ע"ג),
וילקה זה ומגנולא טזיות מהל ימוטו, כמו שמופרט
בפ' סמוקנו להטמו (טוטה ג ע"ה): (מו) קצתי בחוי -
מזהקמי נמי: כח (ב) פדנה - כמו לפן: ביתה

מקורי רש"

נbowתא של רבקה, דכתי' למ' אשכל גם שניכם יום אחד. ואף
על גב דמיתנן לא ביום אחד הווי קבורותן מיהא ביום אחד
הוא. ע"ה. ע"י בדבר רבה (פרשא ב פסקה יב): ווין לך
את ברכת אברחים מהו את א"ר חמא בר חנינא לך אמר לו
ברכה שנתרברכו אני ואברחים כאחד כי בריך אברוך ברכה לאב
ברכה לבן והרבה ארבבה ובביה לאב ובביה לבן וכחול אשר על
שפה הים את הברכה זו מסר יצחק לע יעקב.

(מה) למה אשבל - האי סcoldה מטניכם, (למד ע"ז)
סקודל למת צניו (סקלו) נקלל סcold. וכן ציעקן מהר
פְּלַקְלַקְלַפְיִי פְּלַקְלַפְיִי (לען מג' ז): גם שנייכם - הס יkos
עליך ותמא טלרגנו יעמלו צניו וילרגונ, רומי קקדק
וילקה זה ומגנולא טזיות מהל ימוטו, כמו שמופרט
בפ' סמוקנו להטמו (טוטה ג ע"ה): (מו) קצתי בחוי -
מזהקמי נמי: כח (ב) פדנה - כמו לפן: ביתה

עד. זיל: א"ר אבהו, אל תקרי אמר שפר אלא אמר ספר,
חוושים בריה דדע תמן הוה, ויקירין ליה אודניה. אמר להו, מי
האי, ואמרו ליה קא מעכוב האי, עד דאתוי נפללי מארעא דמזרם,
אמר להו, עוד דאתוי נפללי מארעא דמזרם יהא אבבא מוטל
ביבוין, שקל קולפא, מחייב ארישה, נתון עיניה ונפללו אכרעה
דייעקב. פתחינוו יעקב לעיניה ואחין. והיינו דכתיב, ישמח צודיק
כי חזה נאם פטעיו ירחץ בדם הרושע. באוthon שעה נתקייםה

